

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIVRGIVLVI

ÎNVIEREA DOMNULUI

—

BIRVINȚA VIETII ASUPRA MORȚII

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

2009

© Editura Episcopiei Giurgiului

ÎNSEMNARE:

Această Pastorală se va citi în bisericile parohiale și mănăstirești la Sfânta Liturghie, în ziua praznicului Învierii Domnului, iar în filii, a doua zi.

† A M B R O Z I E

DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL GIURGIULUI

Iubitului nostru cler, cinului monahal și drept-credincioșilor creștini, har și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi arhierescă binecuvântare!

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le”.

(Troparul Praznicului)

HRISTOS A ÎNVIAT!

Iubiții mei fii sufletești,

Trăim în aceste preafrumoase zile bucuria praznicului aducător de mântuire, Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, praznic pe care noi, credincioșii, îl simțim în fiecare an ca pe un minunat dar ceresc. Iată că, după ce am trăit sufletește împreună cu Hristos în Săptămâna Patimilor Sale, astăzi, în luminata zi a Învierii, ne înălțăm și ne bucurăm cu El, așa cum mărturisim într-o cântare a praznicului: „Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase; astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat”. În fața puterii dumnezeiești, piatra mormântului și însăși stăpânirea morții au fost biruite a treia zi după Scripturi. „Unde îți este moarte, biruința ta? Unde-ți sunt chinurile tale?” – se întreba proorocul Osea, cu sute de ani mai înainte, văzând cu duhul Învierea lui Hristos și nimicirea puterii morții (Osea 13, 14). Mântuitorul Hristos ne-a arătat, astfel, calea prin care suferința poate fi biruită, Golgota poate fi convertită în bucurie și moartea poate fi transfigurată în viață.

Iubiți părinți slujitori ai sfintelor altare și frați creștini,

Dumnezeu a creat viața cu scopul ca ea să crească, să se dezvolte, nicidecum să sfârșească prin pieire. El a dat naștere vieții nu pentru a se ajunge la distrugeri prin moarte, ci dimpotrivă, ca ea să vădească în lumea zidită plinătatea vieții celei dumnezeiești, după cum grăiește Scriptura : „Căci Dumnezeu n-a făcut moartea și nu se bucură de pieirea celor vii. El a zidit toate lucrurile spre viață și fapăturile lumii sunt izbăvitoare. Întru ele nu este sămânță de pieire și moartea n-are stăpânire asupra pământului” (Înțel. lui Solomon I, 13-14). Tot în Sfânta Carte ni se spune că „Dumnezeu a zidit pe om spre nesticăciune și l-a făcut după chipul ființei Sale. Iar prin prizma diavolului moartea a intrat în lume ...” (Înțel. lui Solomon II, 23-24). Așadar, intenția temeinică a Creatorului a fost și rămâne ca viața să înflorească și nicidecum să se distrugă. „Dumnezeu l-a zidit pe om spre nesticăciune”. Pe el și toată făptura. Dacă vedem că moartea este, totuși, o realitate și lucrează în toate cele ce ne înconjoară, aceasta nu se întâmplă datorită intenției Ziditorului, ci în urma unui accident, în urma unei rele întâmplări, păcatul. Păcatul a pătruns în lume pe calea unei libertăți omenești, pe care pizma celui viclean a înșelat-o. Ne gândim la întâiul om zidit de Dumnezeu, la Adam și la căderea lui în păcat și în moarte, în același timp.

Omul cel dintâi - Adam - a fost zidit de Dumnezeu ca o ființă înzestrată cu viață naturală datorită sufletului său. Dar, în urma păcatului neascultării, viața lui trupească a ajuns pradă legilor stricăciunii și nimicirii. Viața lui sufletească a sărăcit și a cunoscut durerea și întristarea, pentru sine și pentru toți urmașii lui de-a lungul veacurilor. Al doilea Adam - Iisus Hristos - cu ascultarea Lui desăvârșită, vine să repare neascultarea și să înlăture stricăciunea provocată neamului omenesc prin păcatul adamic: „Dacă prin păcatul unuia singur a stăpânit moartea, datorită acestuia singur, cu atât mai mult datorită lui Iisus Hristos singur vor împărăți în viață acei care primesc din plin harul și darul dreptății” (Romani 5, 17-21).

Prin jertfa de pe Cruce, Hristos ne-a readus la starea dintru început, refăcând legătura noastră filială cu Dumnezeu; S-a făcut om, ca pe om să-l îndumnezeiască. Hristos Domnul, prin Înviere, ne-a ridicat împreună cu Sine la viață, după cum ne învață Sfântul Vasile cel Mare (330-379), părintele capadocian căruia îi este consacrat anul 2009, la pomenirea celor 1630 ani de la trecerea în veșnicie: „Dându-se pe

Sine morții, Hristos a dezlegat legăturile acesteia și, înviind a treia zi, a făcut cale trupului la învierea cea din morți”¹.

Tot ce a lucrat Hristos, tot ce a învățat, toate prin care a trecut ca Om, au un rost mântuitor pentru noi. Pentru noi a și înviat, ca să ne învețe prin puterea exemplului Său că nu moartea este ultimul răspuns și ultima putere, ci învierea, că și noi vom învia, că nici împotriva noastră moartea nu poate nimic, că ea poate fi desființată (I Cor. 15, 26). Moartea dispune, la vremea rânduită de Dumnezeu, doar de trupul nostru. Sufletul rămâne pururea viu, pentru că el este viață nemuritoare a lui Dumnezeu: „*Duhul dă viață*” (II Cor. 3, 6); iar viața nu vine de la sine, întrucât viața sufletului este de altă natură decât cea a trupului și ea va fi în stare, la învierea de obște, să refacă și ceea ce s-a desfăcut odată cu moartea întru cele din care a fost alcătuit, adică trupul, redându-ne în fața Dreptului Judecător într-un chip care scapă înțelegerii noastre acum, fiind vorba de integritatea identității noastre pământești².

Trebuie să ne amintim, cu adâncă recunoștință, că Hristos ne-a eliberat din robia păcatului, dar și a morții, fiindcă, prin Învierea Sa, a biruit moartea „*ca să strice lucrurile diavolului*” (I Ioan 3, 8). „Trecerea de la robia păcatului - ne spune părintele Dumitru Stăniloae - la libertatea desăvârșită a Duhului și mântuirea de moartea veșnică s-au făcut prin jertfa Mielului înțelegător. Mai mult, chiar în El e înfăptuită trecerea omenescului la viața dumnezeiască și de la moarte la viața învierii.... Prin jertfa de pe cruce a lui Hristos și prin înviere se înfăptuiește în El și, prin El, pentru toți cei ce se unesc cu El, trecerea de la viață spre moarte sau purtătoare de moarte, la viața veșnică și neîngustată a învierii, la viața dumnezeiască”³.

Așadar, moartea, prin Învierea Domnului, nemaiavând stăpânirea asupra noastră, rămâne numai ca un moment de trecere din viața aceasta vremelnică în viața cea veșnică, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care spune: „Nu avem aici cetate stătătoare ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13, 14), cetatea veșniciei întru împărăția lui Dumnezeu. În acest sens, tot Apostolul neamurilor, arătând credincioșilor din Corint că Învierea Domnului reprezintă nimicirea morții și chezașia învierii noastre, scrie: „*Moartea a fost înghițită de biruință. Unde îți este moarte biruința ta? Unde îți este moarte, boldul tău?*”

¹ Sf. Vasile cel Mare, *Omilii și cuvântări*, EIBMBOR, București, 2004, p. 57.

² ÎPS. Mitropolit Antonie Plămădeală, *Cuvinte la zile mari*, Sibiu, 1989, p. 193.

³ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 2004, p. 597.

(I Cor. 15, 54-55). Dacă Hristos a înviat, atunci e logică și învierea morților, deci și învierea noastră: *„Iar dacă se propovăduiește că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este înviere a morților. Dacă nu este înviere a morților, nici Hristos n-a înviat. Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră”* (I Cor. 15, 12-14). După cum, într-adevăr, Hristos a înviat din morți, tot așa, El s-a făcut *„început al învierii morților”* (I Cor. 15, 20) , al învierii noastre. Mormântul gol al Golgotei ne dovedește, astfel, că și noi vom învia în ziua cea de apoi, când Mântuitorul *„va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre ca să fie asemenea Trupului slavei Sale”* (Filipeni 3, 21). După învierea Sa și trimiterea Sfântului Duh în lume, Mântuitorul *„varsă neîncetat peste noi harul vieții pentru învierea noastră de acum și pentru învierea noastră cu trupul la sfârșitul veacurilor”*⁴. De aceea, suntem încredințați că prin Învierea Domnului noi nu suntem sortiți morții, așa cum ne încredințează și Sfântul Evanghelist Ioan: *„Cel ce a înviat pe Iisus Hristos din morți va face vii și trupurile noastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuiește în noi”* (Ioan 13, 1).

În momentul biruinței lui Hristos asupra morții, Învierea a devenit lege universală. Ne-am botezat în moartea lui Hristos, cufundați în apă, pentru a ne ridica iarăși împreună cu El . Iar pentru sufletul curățit, Învierea nu este numai speranță, ci și o realitate prezentă. Hristos Domnul ne-a arătat prin Învierea Sa puterea credinței prin care suferința poate fi biruită: *„Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va fi viu”* (Ioan 11, 25). Nu este bucurie mai mare decât a ști că nu suntem sortiți morții definitive. După cum bobul de grâu nu se pierde în pământul în care a fost semănat, ci se transformă într-o plantă nouă, așa și noi ne vom ridica la sfârșitul lumii din morminte cu puterea lui Dumnezeu. Moartea, ne spune Sfântul Atanasie cel Mare, *„fiind disprețuită și călcată în picioare după ce s-a produs arătarea mântuitoare a Domnului în Trup și sfârșitul Său pe Cruce, e vădit că El este Mântuitorul Care S-a arătat în Trup, care a golit moartea de putere și a arătat biruința asupra ei. Căci Hristos, pe Care-l mărturisim noi, dă fiecăruia biruința asupra morții, făcând-o neputincioasă în fiecare dintre cei ce au credința în El și poartă semnul Crucii”*⁵.

În fața argumentelor celor necredincioși și a feluritelor pretexte, Învierea Domnului s-a dovedit și s-a impus cu puterea faptului împlinit și cunoscut, astfel că imnul ei triumfal face de atunci, și va face

⁴ Sf. Vasile cel Mare, *Omilii...* , p. 58.

⁵ Sf. Atanasie cel Mare, *Scrieri*. Partea I, București, 1987, p. 124.

întotdeauna, bucuria noastră și a lumii împotriva tuturor rațiunilor omenești, împotriva „înțelepciunii” de jos, a celor care au căzut în robia superstițiilor și a legendelor necreștine. Împotriva a tot ce s-ar putea zice și scrie despre faptul Învierii, stă creștinismul întreg, ca dovedire și încredințare neclintită a Învierii lui Hristos. Cu cât omul și omenirea întreagă vor cunoaște mai multe biruințe, cu atât va fi mai mare între toate biruința lui Hristos asupra morții. Chiar cele mai strălucite victorii omenești ca cele ale lui Cyrus, Hanibal, Alexandru cel Mare, Cezar, Napoleon nu se pot compara cu marea și îndoita biruință a lui Hristos asupra morții și a răului⁶. Învierea Domnului este demonstrarea veșniciei sufletului, a nemuririi lui. E dovada cea mai mare. Și, mai ales, este dovada că Cel Înviat are putere asupra morții. Înviind Hristos, El a înlăturat piatra de pe taina morții, descoperindu-ne că sufletul nu moare și că vor învia chiar și trupurile, transfigurate, cum a fost trupul lui Hristos după Înviere, intrând și ieșind prin ușile încuiate, fiind de altă calitate decât materia și trăind în alte dimensiuni ale spațiului și ale timpului. Fără Învierea lui Hristos, azi nu ar fi existat creștinism și nici Biserică, fără Învierea Lui am fi trăit în întuneric și în păcate, ne-am fi închinat la idoli. „Hristos a înviat și a biruit - ne spune strălucitul profesor de teologie Teodor M. Popescu - pentru El și pentru noi. În perspectiva nouă a vieții creștine, credem și biruim prin moartea și Învierea lui Hristos, murim pentru a învia și înviem pentru a trăi în veci cu Hristos. Prin suferință și moarte ne bucurăm de înviere; prin înviere ne bucurăm și triumfăm în triumful lui Hristos ca triumf al nostru. El a murit pentru noi și a triumfat pentru noi. În moartea Lui stă mântuirea noastră, în Învierea Lui stă biruința noastră!”⁷.

Dreptmăritori creștini,

În vremea Sfântului și Marelui Post am încercat să dovedim că suntem cu adevărat cinstitori ai Crucii și ai Învierii Domnului, prin faptul că ne-am străduit să murim față de păcat și să facem fapte de jertfelnicie și de slujire, pentru semenii noștri. Însuși postul, ca înfrânare de la mâncare și băutură, de la gânduri, cuvinte și fapte rele și ca râvnă mai mare la rugăciune, milostenie, desăvârșire morală este o jertfă prin care ne-am răstignit împreună cu Hristos, ca să înviem

⁶ Teodor M. Popescu, „Învierea Domnului - triumful vieții”, în *GBis* 4-8/2002, p. 57.

⁷ *Ibidem*, p. 59.

împreună cu El. Dar stăpânirea de sine, strădania de a nu ne lăsa robiți de ură, de răutate, de egoism și de alte păcate și de a deveni în fiecare clipă, în fiecare zi, tot mai buni, mai jertfelnici, nu trebuie să se mărginească la vremea Postului Mare, ci trebuie împlinită în toate zilele anului, în tot cursul vieții noastre. Învățătura creștină ne arată că fiecare clipă a vieții este un dar al lui Dumnezeu. Venim - prin sufletul nostru nemuritor - de la Dumnezeu, trăim cu ajutorul lui Dumnezeu și ne întoarcem acasă la El, la Părintele nostru ceresc.

Prin Învierea Sa din morți, Hristos ne-a arătat că moartea nu are ultimul cuvânt asupra vieții, că nu este punctul definitiv cu care se încheie viața, ci doar o virgulă care desparte două părți ale aceleiași fraze: viața de aici, de viața de dincolo de zare. În lumina învățaturii adusă de Hristos se vede lămurit cât de prețioasă este viața noastră înaintea lui Dumnezeu și cât de mari și însemnate sunt îndatoririle pe care le avem în lume. Este adevărat că viața este o călătorie spre noi și noi țeluri, spre ținta supremă a mântuirii sufletului. De aceea, omul privește și aleargă mereu spre viitor. Dintre toate ființele de pe pământ numai omul gândește și folosește viitorul, mai bine zis, nu poate trăi fără viitor. Dar viitor înseamnă credință, nădejde, iubire, înseamnă năzuință spre desăvârșire morală. Nimeni și nimic nu stă pe loc în univers.

Iar dacă viața noastră este o călătorie de la leagăn până la mormânt, atunci nu este indiferent cum ne purtăm, nu sunt indiferente faptele pe care le împlinim. De foarte multe ori, prin faptele noastre suntem asemenea candelii care luminează doar atunci când are ulei și când cineva o aprinde. Oricât de frumoasă și de prețioasă ar fi ea, fără ulei și fără lumină este cucerită de întuneric. Uleiul și lumina candelii sunt *credința cea dreaptă* moștenită de la străbuni în Biserică și *fapta cea bună*, care se adaugă mereu ca uleiul cel bun. De aceea, în noaptea Sfintelor Paști purtăm lumânări aprinse din lumina lui Hristos de la Sfântul Altar, ca lumina lui Hristos să lumineze tuturor! Ca lumina lui Hristos să aprindă și flacăra sufletelor noastre, ca pe fețele noastre să strălucească chipul Său. Și cu acest chip luminat de Învierea lui Hristos să împărtășim lumină și semenilor noștri, într-o lume adânc tulburată astăzi de criza spirituală și materială, când slăbește unitatea familiei, crește numărul avorturilor, al copiilor orfani sau abandonați, precum și al părinților uitați și singuri, iar în locul bucuriei se arată întristarea și singurătatea, sentimentul abandonului și al înstrăinării, lipsa de iubire, înțelegere și prețuire reciprocă.

În acest context, atenția noastră trebuie să se îndrepte către orfeline, unde suflete triste rămân în continuare lipsite de căldura și ocrotirea iubirii familiale, către căminele de bătrâni, unde mame și părinți viețuiesc în amărăciune, uitați uneori de fiii lor și de noi, frații lor; către penitenciare, unde cei ce se află acolo, prin venirea noastră împreună cu Hristos la ei, și-ar schimba viața, spre binele lor, al familiei și al societății.

Iar criza economică în care, fără voie, am intrat, poate fi depășită cu voia noastră, dar cu o condiție : să ne ajutăm mai mult unii pe alții, să fim receptivi la cei care sunt mai loviți decât noi de efectele crizei. Ca unii care nu doar ne declarăm creștini, ci suntem membri ai Bisericii celei vii a lui Hristos, trebuie să avem o mare responsabilitate și față de copiii neamului nostru, față de familie, față de felul cum se desfășoară viața ei și față de creșterea morală a copiilor, a tinerilor, care vor pregăti și vor înălța societatea. Absența lui Hristos, Domnul vieții și „Lumina lumii”, pe toată perioada ateismului forțat din trecut își prelungește efectele din plin în viața societății noastre. De aceea, suntem chemați să punem stavilă acelor vătămări de suflet îndreptate cu precădere spre tânăra generație: violența, imoralitatea, cruzimea, păcatul contra firii, pruncuciderea, alcoolismul și alunecarea în ucigătorul infern al drogurilor, prin care se exprimă disprețul față de valorile vitale pe care lumea noastră, creștină în esența ei, le-a cultivat de secole, știind că doar ele îi pot asigura dăinuirea.

Astfel, în toată viețuirea noastră să nu uităm că trebuie să ne purtăm ca fii ai Învierii, fii ai lui Dumnezeu, săvârșind binele și ferindu-ne de tot ceea ce ar putea să întineze trăirea noastră, ca adevărați creștini și purtători ai chipului lui Hristos. Având această credință statornică în Înviere, creștinii de odinioară s-au străduit neîncetat să-și sfințească viața printr-o trăire aleasă, potrivit învățăturilor Sfintei Evanghelii. Pe această cale, ei au cucerit inimile celor din jurul lor. Căci Evanghelia trăită înseamnă o continuă dăruire și revărsare a credinței noastre cu cuvântul și fapta. Tineri și vârstnici, toți trebuie să aducem în fiecare zi drept jertfă, mărturia dragostei noastre izvorâtă din inima smerită și plină de har. Sfânta Biserică, maica noastră duhovnicească, ne cere mai întâi să ne păstrăm credința mărturisită de părinții și strămoșii noștri care, din dragoste pentru Hristos, au zidit minunate locașuri de închinare pe tot cuprinsul pământului românesc. Urmându-le exemplul, să zidim, să restaurăm și să înfrumusețăm și noi astăzi sfintele lăcașuri, ca mărturie a credinței și a dragostei noastre.

Dreptmăritori creștini,

Împărtășind împreună bucuria aleasă a Sfintei Învieri, încununată de făgăduința dumnezeiescului Biruitor al vieții asupra morții, că El va rămâne cu noi și în noi până la sfârșitul veacurilor, Vă adresez părintesc îndemn de a face din sufletele Voastre locașuri binecuvântate de sălășluire a lui Hristos și de vrednică primire a darurilor Sale dumnezeiești, rugând totodată pe Dătătorul de viață să Vă binecuvânteze cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, iar marea sărbătoare a sărbătorilor să o petreceți cu sănătate, bucurie și mulțumire sufletească, în iubire și pace cu toți cei dragi, rude și prieteni, dar și cu ceilalți semeni care Vă înconjoară.

Al Vostru părinte sufletesc, de tot binele doritor și pururea rugător pentru Voi către Bunul Dumnezeu, care Vă îmbrățișează cu dragoste și Vă întâmpină în această zi de praznic cu salutul creștin, vechi de 2000 de ani:

Hristos a înviat!

† **AMBROZIE**

Episcopul Giurgiului

**Data în Reședința Noastră episcopală din Giurgiu,
la praznicul Învierii Domnului, anul mântuirii 2009.**

Biserica parohiei Sf. Maria din municipiul Giurgiu